

Posamezna številka stane 75 g.
 Posamezna lista: Celo leto 60 din., pol leta 30 din., četrt leta 16 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 120 din. Inserati ali oglasila se prečunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravišče sprejema naročila, inserate in reklamacije.
 Telefon interurban št. 113.

STRAŽA

Nedvisen političen list za slovensko ljudstvo

Postatna plačana v gotovini
 STRAŽA izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek. Predstavitelj in upravitelj je v Mariboru Koroška c. št. 3 Z. uradno se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi ne vlačijo. Ne sprejme reklamacije so pošiljane prazne. Telefon interurban št. 113.

59. številka.

Maribor, dne 28. maja 1923.

Letnik XV.

Sokolstvo in krščanstvo.

Prof. M. Kovačič je iznesel v št. 110 in 115 «Tabora» glede sokolstva trditve, na katere moramo odgovoriti. Trditve so tako gorostasne, da smo se čudili, da jih je mogel napisati srednješolski profesor, ki je še povrh profesor zgodovine, ki bi vendarle moral globlje prodreti v bistvo in razvoj zgodovine.

Kar prva trditev, da sta si sokolstvo in krščanstvo podobna v temeljni ideji, je nekaj frapantnega. Čudno, kako je mogoče sokolstvo, ki je neko telovadno in narodno društvo, primerjati z vero, ki je nekaj čisto duševnega, notranjega, skrivnostnega. Držno je, učinke sokolstva, ki obstoji še komaj 50 let, primerjati s krščanstvom, ki že 2000 let daje posameznikom in narodom smernice za razvoj. Pisec ne primerja samo krščanstvo in sokolstva, temveč celo trdi, da sokolstvo nadkriljuje krščanstvo. Podrobno dokazuje, da so ideje in metode sokolstva močnejše od krščanskih. Ne vemo, ali naj smatramo te trditve resnim, ali za neumne šale. Razlagati si jih moremo kvečjemu le iz naivne navdušenosti sokolskega organizatorja. Trezen mislec bi takega nesmisla ne mogel napisati. Zato g. profesorju ne bomo na podlagi zgodovine dokazovali velikanskega vpliva krščanstva na celotno kulturo, duševno in materialno, to bi bilo odveč. Omenjamo samo, da je več kot držno, sokolstvo, ki ni v bistvu nič drugega kot neko atletske in telovadno društvo, staviti v isto vrsto s Cerkvijo, ki je eminentno duhovna organizacija za nadnaravno probujanje duševnega življenja. Tudi je več kakor čudno, da si upa sokolstvo, ki ima po vsem svetu komaj kakih 200.000 prepričanih članov, staviti v isto vrsto s krščanstvom, ki s svojo božansko idejno silo objemlje in prešinja nad 700 milijonov ljudi. O notranjem idejnem bogastvu krščanstva, ki je predstavljalo že s svojim prvim nastopom v zgodovini in še sedaj predstavlja čisto novo originalno življenjsko moč, sploh ne govorimo, ako premislimo, da sokolstvo po svojem idejnem poteku ni nič drugega, kakor ponesrečen posnetek frama-sonstva.

Pa oprostimo g. profesorju to gorostasno primerilo! Saj se lahko nazadnje opraviči, da se je ravnal pri tem famoznem primerjanju po geslu: Si licet parva componere magnis.

Pojdimo naprej! G. profesor nam je s svojimi izvajenji storil veliko uslugo, ker je z njimi potrdil našo vedno ponavljano trditev, da Sokol ni versko indiferentno društvo. Razgalil je kot premišljeno varanje za trjevanja sokolskih agitatorjev, ki vabijo nezavedne katoličane v sokolska društva, češ, Sokoli se ne brigamo za svetovno naziranje, mi smo le telovadno društvo. Pisec trdi, da ima sokolstvo eminentno etične naloge, vzgajati ne sme samo za narodnost, kakor se to navadno sliši ob sokolskih paradah, temveč celo za človečanstvo, vseobčno ljubezen med narodi. G. profesor tudi opredeljuje natančneje svetovno naziranje sokolstva, ko določa čisto podrobno, katere stranke pripadniki se smejo organizirati v sokolstvu. Kot širokosrčen, kosmopolitičen mož sprejema proti naziranju nekaterih bolj puritansko navdahnjenih sokolicev celo socialdemokrate med Sokole, le te presnete klerikalce izključuje. Vsi so vredni nositi sokolsko rdečo srajco, vsi so godni za vzvišene, svet odrešilne ideje sokolstva, le mi klerikalci ne. Kako žalostna usoda, da smo tako izključeni iz edinozveličavnega občestva sokolstva! Seveda slovenski narod v svojem večjem delu še tudi nezrel za aristokratske ideje sokolske humanitete, ker pristaja po večini na klerikalni program.

Sokol hoče biti narodno vzgojno društvo. Takoj ko rečejo Sokoli, da hočejo vzgajati, so stopili v stik z — vprašanjem svetovnega naziranja in s tem odločno sami povedali, da nečemo biti indiferentno društvo. Vzgojevati se namreč pravi, človekov značaj uravnavati po čisto določenih načelih določenega svetovnega nazora. Sam g. profesor to potrjuje, ko povdarja, da hoče vzgajati za človečanstvo, za humaniteto. Torej mora imeti sokolstvo tudi svoj svetovni nazor in je laž, če kdo trdi, da je indiferentno društvo. Vzgajati, pa se ne odločiti ne na levo, ne na desno, se pravi norca se delati iz vprašanj svetovnega in življenjskega naziranja.

Praktično je to čisto nemogoče! Ko govorite o morali in vas vpraša kak sokolič, na kakšni podlagi slo- nijo vaši нравni nauki, kaj boste odgovorili? Druga- čen bo odgovor, če vam je Bog neba realnost in ne samo fantom, ker ste materialisti ali panteisti. Zato je zelo na- ivno ali konfuzno govoriti, da Sokol verska vprašanja ignorira. Ignorirajo lahko verska vprašanja pevska ali atletska društva ali gospodarske organizacije, ignori- rati pa ne morejo verskega vprašanja vzgojna društva, kakoršen hoče biti Sokol, ker hoče mladino vzgajati. Vzgojitelj ne obdeluje samo ene strani življenja, ampak celega človeka, torej tudi njegovo etično stran. Sokol si s tem, ker hoče vzgajati, osvaja iste naloge, kakor jih imata družina, država in Cerkev, ki tudi načelno ne morejo biti brezbarvne, ker imajo pozitivne vzgojne na- loge, ki jih ni mogoče obiti. Zato je bleskava fraza in

slepilo, če se agitira za Sokola, češ, da nima z vero nič opraviti.

Mogoče nam bo ugovarjal g. profesor, da se more vzgajati tudi, če se človek ne odloči za kakšen čisto do- ločen svetovni nazor. Vzgajati se more tudi na podlagi kakih splošnih etičnih načel, n. pr. humanitete:

Na to odgovarjamo, da mora imeti, kdor hoče vz- gajati, čisto izobličen, pozitiven sistem. Ali pa je sploš- na fraza o človečanstvu, ljubavi nekaj pozitivnega? Kar je pri vas pozitivno, je obenem negativno, namreč boj proti klerikalizmu!

Splošno priznano načelo vsake vzgoje je, da mora biti sistematična, konfesionalna. Neka vodena etična vzgoja, ki operira s frazami ljubavi in humanitete, je najškodljivejša za naš naraščaj. Izprijenosti naše mo- derne mladine ni toliko krivo pozitivno brezverstvo, — temveč moderna breznačelnost, ki se lovi za puhlimi, splošnimi frazami.

Nemški pedagogi so a limine odklonili splošno etično vzgojo in so bili za konfesionalno, ki se impe- rativno obrača na človeško dušo. Vi Sokoli tega ne mo- rete. S svojimi sokoličji morate najprvo šele rešiti vpra- šanje, v čem obstoji prava ljubezen in človečnost. Pri reševanju tega vprašanja boste mogoče s svojimi so- količji dognali, da je prava ljubezen za klerikalce bič ali korošček. Kako dolga je še potem pot, da to, kar teore- tično dokažete, potem tudi praktično izvršite!

Naša vzgoja vendar ni tako splošna, bo kdo ugo- varjal, saj je narodna, državna. Naš glavni princip je Narod ali Država. Vendar ničesar ni tako negotovega in nejasnega, kakor ravno pojem o narodnosti. Kako dru- gače bo pojmoval narodnost in narodno vzgojo tisti, ki si je ustvaril naziranje o narodu na podlagi Darwin- ovega načela o boju za obstanek, ali Nietzschejeve «go- sposke morale» ali italijanskega «sacro egoismo». Kako drugače bo tudi sodil o morali tisti, ki si je osvojil krščanski princip, da smo očeta enega sinovi.

Morebiti bo povdaril idealni gospod profesor, da se sam priznava h krščanskemu naziranju Prešerna o bratstvo vseh ljudi in narodov. Gospod profesor, kje pa imate garancije, da vam priznajo tudi vaši sobratje So- koli vaš idealizem. Saj imajo isto pravico zastopati svo- je stališče. Izključiti jih pa ne smete, saj smo ex- communicati (izključeni) samo klerikalci. Tudi nočete priznati nobene avtoritete v verskem oziroma življen- skem naziranju, na podlagi katere bi smeli diktirati na čela. Narodnost je tudi kot vrhovni kriterij preveč bles- kav pojem, zato je boljše, da se zavzamete za človečanstvo. S tem pa bo zgubil Sokol precej privlačnosti. Ve- čina vaših bojevitih tovarišev vas bo zapustila. Kar vas pa bo preostalo, se boste pa znatno približali prasto- zidarjem, ki jih v svojih načelih tako lepo kopirate.

Sokolstvo je prevzelo boj proti klerikalizmu. To obrabljeno geslo je prevzelo iz politike proslulih skra- hiranih svobodomiselnih strank. Sokolstvo je sploh ori- ginalno v plagiatstvu. Kaj je klerikalizem, to grozno strašilo? Nič drugega, kakor dosledno izvrševanje kat. etično socialnih načel tudi v javnem življenju. Ali je to nekaj nemoralnega? Kat. vera je po svojem bistvu nekaj vseobčnega, univerzalnega. Vsa polja človeškega umeštvovanja mora prešiniti, etiko, gospodarstvo, umet- nost. Kakšna bi tudi bila vera, ki bi dovoljevala, da se sme nemoralno živeti, goljufati itd. Ko bi presojevali, kakor menda dela gospod profesor, veró modernistično in jo imeli samo za neki subjektivni odnos človeka do Boga, za neko prazno hrepenenje po Večnem in Neiz- mernem, potem bi mogli trditi, da vera nima nič s po- litiko, moralo opraviti. Kaj bi nam pa koristila taka čustvena vera, ako njena načela nič ne veljajo v umet- nosti, etiki, gospodarskem in končno tudi v političnem življenju. Kar se tiče političnega življenja, morajo še posebej zanj veljati versko-moralna načela, ker je de- moralizacija in intrigantstvo na tem polju najhujše.

Pa nam eventualno poročete, da ste tudi za versko- moralna načela v politiki, nikakor pa niste za komando duhovnikov, to je po vašem mnenju se le pravi kleri- kalizem, proti kateremu se hočete boriti na življenje in smrt. Na to vam odgovarjamo, da smo katoliki pod ko- mando papeža in škofa le v verskih in moralnih zade- vah, v kolikor pride tu v poštev ratio peccati. V politič- nih in gospodarskih zadevah smo popolnoma prosti, vezani smo le v toliko, kolikor nas veže naše prepričan- je. Tudi mislim, da tudi vas gospod profesor veže vaše prepričanje in ste recimo po svoji klerikalni ideologiji tudi «suženj» svojega naziranja.

Pri nas komande in suženjstva ni, glavne besede v naših organizacijah nimajo škofje ali duhovniki, tem- več tisti, ki največ ve in je najbolj sposoben. Kako ma- lo je resnice na duhovniški nadvladi, izpričuje dejstvo, da imajo skoro v vseh vodilnih organizacijah prvo be- sedno naši vrli kat. laiki. Mi duhovniki se ne silimo v ospredje, smo veseli, ako nam kdo del bremena od- vzame.

Navsezadnje so naša mladeniška društva načelo- ma le kulturna. Držimo se načel, da mladine ne kaže prežgodaj suvati v vrtnice političnega življenja. Raču- namo pa seveda za dejstvom, da politika mora biti pod-

rejena versko-moralnim zakonom in da je te vrste kle- rikalizem, to je vlada versko-moralnih načel v celotnem življenju neizbegljiva nužnost.

Ob koncu članka omenjamo, da v spisu g. profesor- ja Kovačiča kar mrgoli še mnogo drugih nelogičnih, dostikrat skrajno naivnih trditev. (N. pr., da sokolstvo ne potrebuje Kalvarije, kakor krščanstvo. Radi verja- memo, da je ne potrebuje, ker plitvi in površni ter v sa- mih paradnih zunanostih se udejstvujejo nazoni nik- dar tragično ne doživljajo). Članek ima za to malo vred- nosti. Nekaj dobrega pa ima in to je, da nam je odkril vso idejno zmedenost in babilonsko konfuznost sokol- stva. Sokoli sami ne vejo, kaj hočejo. Nekateri med nji- mi so premišljeno delujoči framašoni, drugi fantasti, večina pa takih, ki so člani Sokola, ker je tako že na- vada, o načelih pa sploh ne razmišljujejo. Dosledni, resno misleči katoliki nimajo prostora v tej organizaci- ji. — D. J. J.

Politični položaj.

Na sobotni seji narodne skupščine so govorili Pa- šič, Ljuba Jovanovič in pa notranji minister Vujičič. Pašič je izjavil, da so radikali za vidovdanske ustave, pogojno pa za sporazum, druga dva sta pa odgovarjala Pribičeviću, ki je napadal Radiča, dr. Korošca in radi- kale. Govoril je tudi predsednik nemškega kluba dr. Kraft, ki je opozarjal na izgrede v Ptuj ter izjavil, da zaupa radikalni stranki, ker je edina, ki more izvesti sporazum v državi. — Po prisegi je bila volitev pred- sednika, podpredsednikov in tajnikov narodne skup- ščine. Izvoljeni so bili sami radikali, predsednik je Lj. Jovanovič, podpredsednika pa Bojović in Ranković, dva ugledna člana kmetskega krila radikalne stranke. Ra- dikali so ponudili Jugoslov. klubu mesto enega podpred- sednika in dveh tajnikov. Jugoslov. klub pa ponudbe ni sprejel in je pri volitvah z muslimanskim vred oddajal prazne glasovnice.

Ministrski svet je sklenil, da noben minister ne sme govoriti v imenu vlade brez predhodnega pooblastila in potrebnih inštrukcij s strani ministrskega sveta. Dalje so razpravljali o profsorskih ostavkah, a ni prišlo do nobenega sklepa. Končno so razpravljali o nikelnastem denarju, katerega je naročil finančni minister za 23 mi- lijonov dinarjev. Sedaj bi bilo treba ta denar prevzeti. Ugotovilo se je pa, da stane izdelava nikelnastega de- narja več, kakor pa bi država dobila zanj v prometu. Do definitivnega sklepa v tej zadevi ni prišlo.

Demokrat Ljuba Davidovič se kakor veterica ob- rača od enega stališča na drugo. Na eni zadnjih skup- ščinskih sej je dejal: «Delo za zbližanje in sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci je dobro in koristno tudi za lepšo bodočnost naroda. Ne sme se pa iti preko meje, katere je s krvjo zaznamovala edinstvo naroda in celoto države.» Ko je Davidovič to rekel, mu je ploskala vsa skupščina, molčali so samo Pribičević in njegovi tova- riši. Značilno je, da je tudi v stenografskem zapisniku ta pasus pristen. Ta pasus, kakor tudi ves govor se tol- mači tako, da se je Ljuba Davidovič povrnil na svoje staro stališče, katero je zavzemal pred volitvami. Po vo- litvah se je zdelo, da je Davidovič sprejel stališče Sve- tozarja Pribičevića, da o sporazumu ne sme biti govo- ra. Sedaj je pa Davidovič odločno pokazal, da ne deli mišljenja g. Pribičevića. Zato je umljivo nezadovoljst- vo g. Pribičevića. Posebno radikali so z zadovoljstvom kvitirali to dejstvo, ki kaže, da demokratska stranka ni edina.

Radič o Italiji. V zunanje političnem delu svojega zadnjega govora se je Radič takole izjavil o Italiji: V Italiji je danes na vladbi Mussolini. V Beogradu se mu klanjajo, ker mislijo, da bi bilo lepo, če bi imel tudi Beograd svojega Mussolinija. A kaj bi bilo, če bi tak Mussolini prišel iz Zagreba? Pribičević ne more biti Mussolini, ker se Mussolini ne cmeri, Mussolini ne gri- ze nohtov in Mussolini ne mara rasne politike. Fran- cozi so mu predlagali naj osnuje latinski blok, pa ni hotel. Italijani na vse zadnje lahko govorijo s Pašičem, naj bi on šel v Skader, oni pa do Donave, imeti pa mo- rajo toliko razuma, da uvidijo, da se na naših hribih ne bodo dale napraviti kolonije. Oni, ki so na vrhovih, so močnejši, kot oni v nižini. To je že zakon prirode in če bi prišlo do spopada, bi mi Italijanom že dopovedali, naj se širijo po Tripolisu ali kjer koli, samo pri nas ne.

Jugoslavija med veliko in malo antanto.

Ko obračamo toliko pozornosti na vprašanja naše notranje politike, se vršijo tudi okrog nas tako važne spremembe, da so naravnost prizadeti življenjski inte- resi naše države. Mednarodno življenje je zadnji čas polno značilnih potovanj, sestankov in izjav. Živimo v dobi raznovrstnih, a tudi raznoličnih «blok» in taj- na diplomacija je bolj kot kedaj poprej na delu.

Zavezniki, zlasti Anglija in Francija, nikdar niso

bili popolnoma složni, nasprotja pa naraščajo zlasti v zadnjem času. Med Anglijo in Francijo se vrši tem ljubejši notranji boj, čimbolj ga skušata na zunanji prikrihati. Najprej je Lloyd George ključoval Franciji s tem, da je začel obračati svoje oči napram Rusiji in Nemčiji, Francija je pa Anglijo vznemirjala s tem, da je spravila na svojo stran Turčijo. Pod Lloyd Georgom je Anglija napram Rusiji in Franciji naglašala spravljivost in miroljubnost, proti Turčiji je pa Grčijo poglajala v boj ter hotela za ta pohod navdušiti še druge države. Ko je po grškem porazu revidirala Anglija svoje stališče do Turčije, je začela pa Francija najprej na skrivaj, potem pa že poloficijelno koketirati z Rusijo in je danes prav zadovoljna, da se je Anglija sprla z Rusijo zaradi zaplenbe angleških ribiških ladij v Murmanskem zalivu. Njena škodoželjnost in veselje pa ne more biti popolno, ker se angleško-ruski spor po uvidenosti sovjetov in po posredovanju močne angleške delavske stranke poravnava, dočim ima sama težje posledice svojega spremenjenega stališča napram Turčiji, ki je francoski kapital odklonila ter trguje rajši z Amerikanci, Angleži in Italijani. Turki so dali angleško-švicarskim bankam važne koncesije, Francoze pa sprejemajo kvečjemu kot podkoncesionarje.

S svojim nekdanjim turškim prijateljstvom je imela Francija proti Angliji zelo važno karto v rokah. Njen prijatelj v Angori bi bil lahko za Anglijo usodepolno vplival na islamski pokret. Danes pa Anglija trguje z Angoro in ni za njo od te strani, vsaj dokler traja trgovina, nobene nevarnosti. Angleško stališče je danes utrjeno in varno. S kupčijami se je Anglija zavarovala pred islamom in Francijo je tudi v tem zelo pretekla, da je Italijo dobila čisto na svojo stran in ji hoče odstopiti Džubo v Afriki, da jo k sebi priveže. Vrh tega podpira Anglija skrivaj Nemčijo, Avstrijo in Madžarsko ter vzdržuje solidne zveze s Češko, ki spretno lavira med Francijo in Anglijo. Francija to vidi in je radi tega poslala svoje maršale in generale na obisk v države mate antante, da si zagotovijo še zadnje prijateljstvo in zavezništvo, ki še preostaja.

Angliji mir v vsakem oziru prija ter ji daje še profit, Francija je pa v veliki zagati: okupacija Poruhra ne nosi niti približno pričakovanih uspehov in s turškimi prijateljstvom je izgubila tudi trgovske zveze z Azijo. Radi tega snuje Anglija mirni blok, Francija pa pripravlja vojnega, da poskusi v skrajnem slučaju z njim priti do sape. Če velesile zatrobijo k vojni, storijo to vedno v skrajno sebičnih namenih in vojni pohod uredijo vedno tako, da nosijo največje žrve male države. Bojni ples je v svojem zadnjem govoru Radič prav dobro primerjal s pretepom v krčmi, ko je rekel: Če dobi odrasli flašo v glavo, gre v bolnišnico, če jo pa dobi dete, pa gre na Mirogoj (zagrebško pokopališče). In tako morajo za slučaj nove vojne male države kakor smo mi, Češka, Poljska, Rumunija in tudi Italija, dobro paziti, če hočejo ostati žive. — Italija že pazi, zato pa ni hotela v »latinski blok«, ki so ga snovali Francozi, ampak je šla rajši na stran Anglije, kjer je bolj — varno.

V mali antanti so države z različnimi življenjskimi interesi in z različnimi pogledi na zunanje zapletljaj. Francija v svoji zagati izpade v skrajnem slučaju lahko edino proti Nemčiji in Rusiji in tako naj bi bil orientiran tudi blok, ki ga sedaj snuje z državami male antante. Glede odnošajev do Rusije tvorimo mi s Čehi v mali antanti eno, Poljska in Rumunija pa drugo skupino. Čehoslovaška je pač na straži proti Nemčiji, glede na Rusijo pa hoče ostati slejkoprej popolnoma nevtralna. Isto je potrebno tudi za nas. Proti Rusiji sta orientirani Poljska in Rumunija, glede Nemčije je pa prva zelo, druga pa malo zainteresirana. Poljska rabi malo antanto, da jo varuje pred Nemčijo in Rusijo, Rumunija je pa v to zvezo stopila samo radi tega, da ima koga klicati na pomoč, če bi Rusi enkrat nazaj zahtevali ugrabljeno Besarabijo. Francija je poslala na Češko in Poljsko maršala Focha, v Rumunijo in Jugoslavijo pa generala Le Ronda in na tem se vidi, da skuša vse, na zunanji različno orientirane države male antante pripraviti in pridobiti za enako politiko proti Nemčiji in Rusiji.

Odločitev: ali za Francijo ali za Anglijo — danes še ni prav na dnevnem redu, zlasti ker se v francoski vladi pojavlja težka kriza in se bliža tudi sprememba političnega kursa, če bi pa dosedanja francoska politika le ostala in bi ta odločitev nenadoma stopila pred nas, bo stvar zelo težka. Češka je na Francijo zelo vezana, njena armada je od nje odvisna in tudi našo državo so znali Francozi privezati z velikimi posojili za armado. Za Poljsko in Rumunijo bo menda ostalo pri starem: za Francozi čez drn in strn kakor doslej in četudi v pogubo in tako ostane samo še Jugoslovanom in Čehom kot edina rešitev dosedanje nevtralnosti in strogo miroljubno stališče, da ne bomo dete, ki ob pretepu odraslih dobi s flašo ter gre na pokopališče. Mi moremo in hočemo živeti samo v miru!

Ogneve novice

Častitka jubilaru. Včeraj je slavil ljubljanski vladika 25letnico škofovanja. Ako bi hoteli ob tej priliki vsaj površno naštet vse njegove zasluge, ki si jih je pridobil v tem času za Cerkev in narod, bi morali pisati debele knjige. Mi Slovenještajerci se ob priliki jubileja ljubljanskega vladike moramo zavedati, da nam je bil dr. A. B. Jeglič kot ljubljanski škof tudi nam Lavantincem vsestranski voditelj in smo mu dolžni hvaležnost kot našemu vzoru v narodnem in cerkvenem oziru. Kakor ni bil Slomšek samo lavantinski vladika, ampak voditelj Slovencev sploh, tako nam je tudi ljubljanski škof pred in po ujedinjenju vzgled jeklene vz-

trajnosti, nepopisne dobrote in moč duha, ki bo še dolgo zvezda-vodnica vernega slovenskega naroda. Bog nam ohrani ljubljanskega vladiko še mnoga leta!

SLOVENSKI SINOVI NAJ DOBIJO KRUH V SLOVENIJI!

Tudi radikalni vladi ni zaupati, to kaže dejstvo, da sta bila pri Oblastni inspekciji dela v Mariboru, to je pri uradu, ki nima skoraj nobenega dela, imenovana te dni dva Srba za uradnika. Nobeden od teh ne razume besedice slovenski niti latinice nista vesca. Slovenske uradnike pa se odpušča. Narodni poslanec Žebot se je osebo pritožil v ministrstvu in je še posebej naslovil na ministra samega naslednje protestno pismo:

«Gospodu Niku Periču, ministru socijalne politike v Beogradu.

Dovoljujem si Vam g. minister predložiti naslednjo pritožbo: Pri Oblastni inspekciji rada v Mariboru sta bila te dni imenovana:

a) za inšpektora II. klase z letno plačo 3.283.80 D g. Ante Gospodnetič;

b) za pisarja III. klase z letno plačo 1.515.60 D g. Novica Pejanovič.

Kakor izvem iz zanesljivega vira, ne razume nobeden od imenovanih gospodov slovenskega jezika in nobeden od njiju ni vešč latinice. V Sloveniji je tak uradnik nemogoč, ker bi bilo vsako občevanje z narodom izključeno. Nadalje sem poučen, da sta se gornji imenovanji zgodili na ta način, da se je število uradnikov pri Inšpekciji rada v Mariboru pomnožilo, namesto reduciralo. Na mestu, kjer sta imenovana zdaj gg. Gospodnetič in Pejanovič, je opravljal službo poprej samo en uradnik. V času, ko se pripravlja redukcija uradništva, pa se za to mesto imenujeta kar nova dva uradnika. Na stotine najboljših domačih ljudi v Sloveniji nima kruha in si mora iskati zaslužka v Ameriki in drugih deželah, a vlada nastavlja na prosta mesta v Sloveniji ljudi, kateri ne umejo ne jezika in ne pisave našega ljudstva.

Radi tega zahtevam:

1. da se imenovanje g. Ante Gospodnetiča in g. Pejanoviča takoj uniči in

2. da se ta prosta mesta pri Oblastni inspekciji rada v Mariboru takoj razpišejo. V razpisu se naj zahteva, da mora biti uradnik Slovenec.

Prosim gospoda ministra, da blagovoli zadevo nujno rešiti in pričakujem ugodnega odgovora.

Beograd, dne 23. maja 1923.

Z izrazom odličnega spoštovanja

Franjo Žebot, narodni poslanec.

Nadalje je poslanec Žebot s posebno vlogo na ministrski svet zahteval, da se mora pri eventualni redukciji uradništva najprej odpustiti uradnike Wranglovce, ki se jih je utihotapilo v Slovenijo. Tako so na primer Wranglovce, ki so nastavljeni na mariborskem sodišču in pošti, ne namerava reducirati. Dočim bo na stotine najboljših slovenskih uradnikov in poduradnikov po redukciji vrženih na cesto, bodo pa tuje, ki ne poznajo ne našega jezika ne zakonov, niti ne znajo občeati z ljudstvom, ostali na svojih mestih. Naši poslanci so energična zahtevali, da se ne sme nobenega Slovenca odpustiti prej, dokler ne bodo odpuščeni vsi Wranglovci in tudi drugi, ki niso sinovi našega naroda.

Odločen nastop zagrebške policije proti Orjuni. — Zagrebško policijsko ravateljstvo je objavilo razglas, v katerem pravi, da so se v Zagrebu zadnji čas dogajali spopadi med mladino raznih političnih strank v taki meri, da so pričeli ogrožati javni mir in red. Zato bo policijsko ravateljstvo proti takim izgreedom nastopalo najstrožje. Včeraj je policija aretirala voditelja zagrebških orjuncev Verislava Angjelinoviča in Edv. Bulata radi vpada v uredništvo »Hrvatskega Borca«. Oba sta izgnana za eno leto iz Zagreba. Ker pa je proti obema vložena ovadba na državno pravdnštvo radi javnega nasilstva 4. reda, so ju izročili sodišču. Izgnan je bil tudi eden od hrvatskih nacionalistov-protorjunašev. — Od zagrebške policije bi se tudi naša lahko učila in če par orjuncov izžene, bo takoj zopet red in mir v mestu. Zakon ji daje moč, zakaj se ga ne posluži in zakaj slepomiši z raznimi »opozorili«!

Izsiljevanje občin s kraljevimi slikami je začelo ministrstvo notranjih zadev. Neki Wranglovec je napravil kraljevo sliko, ki je sestavljena iz samih črk nekega skoro nečitljivega cirilčnega teksta. Ideja je originalna, slika pa spada med vse prej, kot pa med umetnost. Ker so pa Wranglovci deležni vse mogoče in nemogoče protekcije, je to sliko prevzelo ministrstvo. — Wranglovca gotovo dobro placalo, sliko pa reproduciralo in jo sedaj na poseben način prodaja. Naše občine dobivajo pakete po povzetju in še le ko plačajo, pride pismo od ministrstva, ki govori o »umetniškem delu« ter priporoča, naj se razproda. Slika stane 20 din. in če dobi občina kakih 10 slik, mora znesek od 200 din. vpisati med izgubo, ker ji slik itak nihče ne odkupi. Način te razprodaje ni daleč od izsiljevanja in ker se s tem potom lahko pričakujejo še drugi izdelki pohajkačih Wranglovcev, bodo začele občine vsako nenarodno pošiljatev odklanjati.

Dr. Reismanu, »Taboru«, »Jutru« in vsem listom, ki so poročali o dr. Reismanovi oprostitvi v odgovor. Poslanec Fr. Žebot nam je poslal iz Beograda to le pismo svojega zastopnika v odgovor: Spoštovani gospod poslanec! Gotovo se bodele čudili mojemu poročilu, da je bil dr. Reisman radi napada, izvršenega v mestni posvetovalnici na Vašo osebo, od obtožbe oproščen. — Kakor Vam je znano, se je obtožba glasila, da Vas je dr. Reisman napadel s pasjim bičem, da je z njim za-

mahnil proti Vaši glavi in da ste z levo roko prestrigli, da Vas ni zadel na glavo. Dr. Reisman je sam priznal, da vas je dvakrat udaril s pasjim bičem po hrbtu, pri čem so povedale deloma, da so videle, da Vas je enkrat udaril, deloma, da so čule udarec. Sodnik je na to dr. Reismana oprostil, češ, da dejanje, ki je pod obtožbo, ni indentično z dejanjem, kakor ga je priznal obtoženi dr. Reisman in z dejanjem, kakor so ga potrdile prič. — Bivši avstrijski minister Klein je nekoč rekel, da včasih ne ve, ali bi se držal za glavo ali za trebuh, ko čita sodbe nekaterih sodnikov. Kaj bi neki storil, ko bi bil čel razsodbo v Vaši zadevi. Proti razsodbi sem prijavil vzklic. S pozdravom Vaš dr. Leskovar. V Mariboru, 19. maja 1923.

Obsojeni obrekovalci. »Tabor« je očital v članku »Kako so delali klerikalci za občino« dr. Leskovarju, da je vlagal za občino nepotrebne tožbe, katere je občina izgubila in je morala plačati tudi pravdne stroške, — in da je dr. Leskovar za to vlekel mastne nagrade, da je torej občino izkoriščal. Radi teh očitkov je vložil dr. Leskovar tožbo proti odgovornemu uredniku »Tabora«. »Tabor« je s tem dobil priložnost, da bi resničnosti svojih trditvev dokazal, toda »Tabor« tega ni storil. — Njegov urednik se je opravičeval, da ni čital članka, in da je članek izšel v »Taboru« brez njegove vednosti. Ker se odgovornemu uredniku ni moglo dokazati, da je za vsebino članka vedel, je bil s sodbo okrajnega sodišča v Mariboru z dne 19. maja 1923 obsojen radi zanemarjenja dolžne pazljivosti na 300 D denarne globe. — Opomba uredništva. Tej obsodbi »Tabora« še bodo sledile druge, ki bodo dokumentirale resnicoljubnost laboritorijev.

Zanikerno gospodarstvo v vojski. Po poročilu beograjske »Politike« pogine dnevno po 20 konj in tako je vojska lani izgubila eno tretjino konj. Vzrok je slaba hrana in slabo veterinarsko nadzorstvo, ki ne zna ali pa ne mara zajeziti nalezljivih bolezni. V vojski, ki porabi letno nad milijardo dinarjev, poginjajo konji radi pomanjkanja hrane! To se dogaja samo radi tega, ker vlada zanikernost in korupcija pri nabavi hrane. Največ konj je poginilo na jugu, ker so krmo odveklili na sever, jo tam drago prodajali in potem, ko jo je doma zmanjkalo, zopet vlačili nazaj in to po navadi prepozn. Intendantni oficirji in uradniki so znameniti po svoji nevednosti in nemarnosti, kakor tudi po korupciji, ki jo uganjajo ob raznih nabavah. V južni Srbiji n. pr. nimajo niti ene vage za seno. Seno se kupuje po »oki« in pri tem goljufajo nekaj liferanti, drugo pa sami vojaški organi. V Kruševcu je neka komisija nakupila večjo množino sena, druga je pa morala konstatirati primanjkljaj od 250.000 kg. Ni večje nabave brez velikega primanjkljaja. Pri intendanci se vse to nekako poravnava in pollačijo konji pa crkavajo. — Pri oskrbi moštva ni zanikernost prav nič manjša. Nemarnost in goljufija je pri nabavi hrane in kar se tiče obleke, je zelo značilno to-le iz Mostarja: Vojaška uprava je razprodala veliko množino vojaških oblek in pa vso civilno civilno obleko, ki je zaostala po kasarnah. Med vojaško obleko je bilo 12.000 popolnoma uporabnih garnitur in vse to se ni dalo vojakom, ki so zelo slabo oblečeni, temveč prodalo se je vse skupaj po nizki ceni nekemu prekupcu, ki je vse obleke odvekel v Črnogoro ter tam razprodal. Po Črnogori cvete hajduštvo in ne smemo se čuditi, da hajduki nosijo vojaške obleke.

»Jutro« in naši fantje, ki gredo k naborom. Orjunske »Jutro« od petka se zgraža nad kmetskimi fanti, ki morajo sedaj v mesta k naborom, prepevajo, ukajo, harmonike hreščijo in ubogo mestno prebivalstvo mora tolikanj pretrpeti od teh kmetskih rogoviležev. Ne zagovarjamo pijanega kruljenja nabornikov, ki je pa bilo dosedaj še vedno v navadi, ampak samo to se nam zdi prav policajdemokratsko drzno, da se nad preglasnim obnašanjem zgraža ravno orjunske »Jutro«. — »Jutroveci« naj rajši primejo za ušesa svojo napredno — v Orjuni organizirano omladino, ki ne kruli samo po cele noči po mestnih ulicah, ampak kot organizirana tolpa vdira v lokale, pretepava mirne pasante, pljuva v obraz ženskam in sploh se obnaša tako, kakor se niso ne bode nikdar najbolj zakoniti arnavtski, kaj še s slovenski rekruti. Naborniki vznemirjajo in motijo mestjane po enkrat ali dvakrat na leto, orjunci pa vsak večer in cele noči. Toliko »Jutru« v album, da se ne bo zgražalo nad ovčami, ko ima v svojem hlevu zbesnel volkove.

Ministrstvo zdravja proti zdravstvenemu društvu V Beogradu je društvo za varstvo narodnega zdravja nad njim in nad celo državo pa bedi ministrstvo za narodno zdravje in ko je imelo društvo sedaj svoj redni občni zbor, se je moralo konstatirati, da se je prav malo storilo, da društvo razpada in to vse radi tega, ker ima vse polno ovir od ministrstva za zdravje. Društvo je siromašno, ima pa svoj društveni dom, kjer bi se dalo marsikaj nuditi, če ne bi bilo ministrstva za narodno zdravje, ki se je v društveni dom brez vprašanja vsililo in ne plača društvu za to niti pare. Ministrstvo za zdravje noče delati, društvo pa ne more, ker mu ministrstvo jemlje še to malo, kar ima.

Truplo ravnatelja Kmetijske družbe Pirca so našli v Bohinjskem jezeru. Kakor smo že poročali, je gospod ravnatelj neznano kam izginil dne 3. maja in so našli šele dne 24. t. m.

Tramvajska nesreča v Zagrebu. Dne 24. t. m. ob trt na osem zjutraj se je zgodila pri zagrebškem tramvaju velika nesreča. Tramvaj s tremi vozovi je vozil državne kolodvora proti južnemu. Vozovi so že v teku, ko še hotela dva zakasnela potnika vstopiti. Enega je sprevodnik še dvignil v voz, drugi pa je padel pod kolesa in vsi trije vozovi so šli preko nesrečne osebe. Vozovi so odrezali nesrečnežu glavo in obe roki je bil pri prici mrtev. Ponesrečenec se je pisal Ju-

Relić, je bil komaj 22 let star in sluga pri eni zagrebskih trgovskih tvrdk in doma iz Samobora pri Zagrebu.

Volčja nadloga v Dalmaciji. Smo že poročali v našem listu, kako so se pojavile baš sedaj na spomlad in proti poletju v Dalmaciji in sicer v takozvanem Makarskem primorju južno od Splita cele gručice volkov, ki povzročajo ogromno škodo na živini, a ogrožajo tudi ljudi. Ovce in živino napada ta zverjad osobito na planini Bokova in doli do Metkovića. Dosedaj so ti volkovi uničili že nekaj stotin razne živine in povzročili s tem že itak siromašnemu narodu ogromno škodo. Kako drzni so postali dalmatinski volkovi, nam služi sledeči primer: Nei težak je okopaval svoj krompir, malo proč pa se je pasla njegova mula. Volk se je priklatil ne oziraje se na seljaka in skočil muli za vrat. Šele krik težake in drugih poljskih delavcev je prepodil zver. Neki deček je šel v spremstvu psa na polje, pa ga je napadel volk. Fant se je komaj rešil na drevo, pes pa je izginil pod volčjimi zobovi. V gozdu Klenak so našli kmetije večji kup listja in ko so ga začeli razgribati, se je izmotalo izpod listja šest mladih volčičev. Kmalu nato so zapazili tudi staro volkuljo, ki je pobegnila pred njimi. Od volčje nadloge preganjani siromašni dalmatinski narod je vložil prošnjo na vlado, naj mu ta pošlje financarje in orožništvo, ki bi naj začeli pogon za to nevarno zverjadjo.

Uspeh umetnega gnojila. Da se našim kmetom in poljedelcem dokaže, da ima gnojenje z umetnim gnojilom resnični uspeh, ki ni v nikaki primeri s stroški, kateri se za to gnojilo izdajo, se je na inicijativno trdke Tonejc in Rozman s sodelovanjem tukajšnjega kmetijsko-kemijskega zavoda pričelo s poskusnim gnojenjem na raznih krajih v okolici Maribora. Tako poskusno umetno gnojenje se je naredilo na posestvu gospoda Dobilharja v občini Vosek, ob okrajni cesti pri Sv. Marjeti. V nedeljo, dne 3. junija se vrši na istem posestvu poučno brezplačno predavanje g. inž. Mohorčiča, rav. tukajšnjega kemijskega zavoda. Vabijo se vsi kmetje poljedelci, katerim je na povečanju pridelka ležeče, da se istega predavanja udeležijo, ob enem pa se lahko osebno prepričajo, kakšen razloček je med gnojenimi in negnojanimi parcelami. Predavanje se bo vršilo ob pol desetih predpoldne. Nadaljni poskusi so se naredili na sledečih posestvih in sicer na posestvu g. Glaserja v občini Bezenj pri Rušah, pri posestniku F. Sel, občina Zerkovce, kakor tudi na državnem posestvu v Pekrah, kjer si vsak lahko ogleda učinek. Dan predavanja na teh posestvih se bode še posebej v tem listu naznanil. Vsa pojasnila o umetnem gnojenju daje brezplačno tvrdka Tonejc in Rozman, Maribor, Aleksandrova cesta 35 in iz prijaznosti drž. kemični urad.

Iz Ormoža.

Wrangel v Ormožu in Wranglove nakane. Pred dobrimi 16 dnevi se je mudil v Ormožu general Wrangel v spremstvu adjutanta. O obisku generala Wrangela v Ormožu namenoma nismo takoj poročali, ker smo hoteli videti in se prepričati, kaj da prav za prav tiči za tem tekanjem Wrangla po Jugoslaviji. V Ormožu ga je sprejel in povabil k banketu lastnik graščine plemeniti Georgjevič. Pri banketu so bili navzoči: Wrangel, njegov adjutant, bivši ruski admiral Gerngross, ki je sedaj sekvester veleposestva pl. Varrady in ruski grof Steinbock, ki ima značaj direktorja pri ormoški graščini. — Vsi drugi navadni Wranglovci, ki so razkropljeni po Dravskem, Ptujskem in Murskem polju, so se pa gostili v hotelu Bauer. Pri banketu je general Wrangel poročal svojim najzvestejšim o položaju ruskih beguncev v naši državi in o svojih nakanah napram sovjetom. — Wrangel je povdarjal, da šteje sedaj njegova armada dobro oboroženih, oblečenih in preskrbljenih z vsem potrebnim 300 tisoč mož, ki so vsi pripravljeni za vojni pohod proti Rusiji in sicer preko Rumunije. Wrangel je nadalje povedal, da je dala Amerika orožje za njegovo armado, Francija pa 2 milijardi zlatih frankov. Kubanskih kozakov pa Wrangel ni štel med svoje zveste in teh nikakor ne bo vzel s seboj, če bo res začel pohod proti Rusiji. Kakor je bilo v Ormožu opaziti, je bil Wrangel zelo prijazen z vsakim prostakom, jim stiskal roke in se pogovarjal z njimi. Kakor je videti in slišati, so vsi ruski begunci Wrangelu zelo udani in zapuajo njegovi nameravani akciji. Tako je torej bilo, ko se je mudil Wrangel v Ormožu in sedaj smo čakali, kako in kaj da bo njegovem odhodu. Četa Wranglovcev, ki je bila v Ormožu, to so sedaj premestili v Ivanjkovce in ti so pripravljeni in opremljeni za odhod. Tudi od drugod v Sloveniji prihajajo poročila, da se Wranglovci koncentrirajo. O gibanju ruskih beguncev na Murskem in Ptujskem polju vam bom poročal natanko, kakor hitro bom kaj za javnost pomembnega videl, ali slišal.

Med Ormožanci vam imamo že tudi orjunce, ki skušajo in se trudijo vplivati celo na ptujsko okrajno glavarstvo. Evo vam eden tak slučaj: Pri nas v Ormožu imamo prožnega mojstra Petra Toplak, ki je bival pod rajno Avstrijo na Tirolskem. Po prevratu je prišel s svojo skoz in skoz vzgledno ter marljivo hčerko v Ormož. Hčerka je obiskovala na Tirolskem nemške šole in sedaj ne zna popolnoma slovenski. Oče jo je dal šivat učiti v Celje, kjer je bila eno leto. Ker pa je bilo vzdrževanje dekleta v Celju predrago, ga je vzel oče v Ormož in jo pustil dalje šivati pri šivilji Mici Rakuša, katere brat je zagrižen orjunec. Ida se je učila pri tej šivilji dobro leto in ormoška obrtna zadruga jej je hotela izstaviti spričevalo sposobnosti. Vendar brat od šivilje je naznanil dekletu glavarstvu, češ, da ne zna slovenski in res je glavarstvo nasledlo temu orjuncu in izdalo obrtni zadrugi odlok, da ne sme oprostiti Ide

Toplak brez tozadevnega dovoljenja glavarstva. Vse dosedanje prošnje očeta Toplaka na glavarstvu so bile zamanj. Ne samo ptujski in mariborski orjunci imajo vpliv na ptujsko glavarstvo, ampak tudi ormoški in celo v zadevi, kjer se godi nedolžnemu, marljivemu in vzglednemu dekletu tako očitna krivica. Ta slučaj sem vam opisal kot vaš dopisnik, da javnost vidi, v kaj vse se drznejo orjunci vtakniti svoj ovađuški nos.

V Ormožu smo imeli zadnje dni kar dva smrtna slučaja. Umrla je ugledna gospa in mlinarica Alojzija Petovar. Naj v miru počiva. — Dne 24. t. m. pa nas je zapustila dekleška cvetka — mladostna Micika Škrinjac iz Frankovec pri Ormožu. Pri podiranju drv je padlo spomladi na njo drevo in jo znatno poškodovalo na glavi in ob bokih. Kljub tej precej težki poškodbi pa je deloma okrevala, bila je tudi operirana v ormoški bolnici, a je po operaciji umrla. Blagopokojnica je bila Marijini družbenica, vnela Orlica, prvovrstna in navdušena organizatorica — sploh vestransko vzgledno in delavno dekle. Rajno Miciko bodo naše ormoške mladinske organizacije težko pogrešale.

Iz Maribora.

IZ SEJE MARIBORSKEGA OBČINSKEGA SVETA.

Seje se vršijo v znamenju počasnosti. Ob 7. uri, ko bi se imela seja pričeti, je dvorana še prazna, ko se pa seja začne, potem pa govorijo g. Bahun in drugi svetniki v vrstah demokratov in socialistov brez konca in kraja ter mlatijo prazno slamo. V petek je bilo že tretje nadaljevanje zadnje seje, pa še vedno ni konca. Če bo šlo tako naprej, bodo mariborske občinske seje kmalu postale permanentne.

Poročilo župana.

V seji poda najprej g. župan svoje poročilo. Drž. borza dela bi rada dobila uradne prostore v Malijski hiši na Slomškovem trgu. Dosedajni najemnik dotičnih prostorov, ki so popolnoma prazni, zahteva «malenkost» 15.000 din. za to, da prostore odstopi, ne more pa dati garancije, da bi hišni gospodar sploh sprejel borzo dela v dotične prostore, ako on odide. Ker so take zahteve popolnoma protizakonite, se sklone stopiti v pogajanja s hišnim gospodarjem samim.

Bivši magistratni uradnik Witzler je prišel osebno iz Gradca po pokojnino. Župan pravi, da je prinesel s seboj vse dokumente, ki ga upravičujejo, da pokojnino dvigne. Znano pa je že iz prejšnjih sej, da župan kaj rad zelo površno poroča in s tem večkrat povzroči občini občutno škodo, kakor je to storil pri nakupu Wolf-Jelekovih parcel. Zato ga obč. svetniki vprašajo, kdo je ugotovil pravilnost Witzlerjevih dokumentov. Župan odgovarja, da knjigovodstvo. Dr. Leskovar zahteva, da se dokumenti predložijo odseku. Dr. Sernec seve takoj začne braniti uradnike, češ, da se jim mora verjeti, če kaj takega ugotovijo. Obč. svetniki zahtevajo odločno: «Kateri uradnik je ugotovil pravilnost dokumentov?» Po dolgem obotavljanju pove g. župan, da je «ubogega» Witzlerja zaslišala in vzela na piko, pardon: na protokol sama «ravnateljica» v knjigovodstvu gđe Dora Javoršek. Ko dr. Sernec to sliši, postane tudi on skeptičen, ker se gđe. Dora menda prav dobro razume na ljubim-ska pisma, na Witzlerjeve dokumente pa najbrž ne. Zato bo te dokumente še pregledal odsek.

Dr. Franz je svojčas kupil od občine Tegetthoffovo rojstno hišo v Slovenski ulici z obveznostjo, da tam postavi v dveh letih po vojski novo hišo. Dr. Franz pa se je seveda zdaj zvijal na vse načine, da bi mu ne bilo treba zidati. Pred nekaj časom je prosil za odlog do 1. 1924, ki ga je obč. svet tudi dovolil. G. župan pa je ta sklep sistiral, ker je dr. Franz med tem prodal obe svoji hiši bratom Tavčarjem, bratje Tavčar pa so nato dalje naprej prodali vsako hišo drugemu kupcu. Kdo bo sedaj zidal, je veliko vprašanje. Najbrž nikdo, ker tam more zidati samo tisti, ki ima obe hiši skupaj, na parceli Tegetthoffove rojstne hiše pa se sploh zidati ne da. Tako zidamo v Mariboru pod režimom g. Bahun in demokratov.

Oddaja občinskih del in podpore.

Dimnikarska dela se oddajo dimnikarju Raceku, ki je za 2000 dinarjev cenejši, kakor pa ponudnik Pucelj. Ker pa je Pucelj demokrat in Orjunec, so njegovi somišljeniki v obč. svetu na vsak način hoteli naprtiti obcni njega, magari v njeno škodo, kar pa se jim ni posrečilo.

Olepševalnemu društvu pri Magdaleni se dodeli podpora 500 din. po proračunu.

Za napeljavo električne razsvetljave v osnovno dekleško šolo pri Sv. Magdaleni se dovoli znesek 2850 D. Mestnima litografoma se dovoli nagrada za njuno delo pri proračunu v znesku 900 D.

Realka je prekoračila proračun za 1600 D. Odsek predlaga, da občina plača ta deficit. Dr. Leskovar je proti temu. Deficit, ki ga realka ima, naj plača država. Demokrati in socialisti so pa za to, češ, občina naj vsaj v tem «varuje» avtonomijo in naj plača. Ti bratci so za avtonomijo tam, kjer je treba kaj plačati, ne pa tam, kjer bi bilo potrebno. Sprejme se predlog, da se krije deficit realke iz izrednih občinskih izdatkov.

Zopet mestna mesnica.

Za županom poroča svetnik Weixl o mestni mesnici. Ta nesrečna mesnica je bila že predmet tolikih sklepov in debat, da vse izgleda, da jo bo zopet zafurala. V poštev za otvoritev mestne mesnice prideta dva predloga. V prvem se predlaga, da se naj da mestna mesnica v zakup mesarju, ki je ponudil, da bo prodal meso za 6 K ceneje, kakor drugi mesarji. Meso bi bilo ravno iste kakovosti, kakor se dobi pri drugih mesarjih. Vrhun tega bi odstopil mestni občini 1 K od vsa-

kega prodanega kilograma mesa. Za ta predlog je bila SLS, ker občina pri tem ne bi imela nikake izgube, temveč dobiček. Samo bi bilo potrebno, mesarja nadzorovati, da bi v mesnici meso ceneje prodajal in da bi sekal res tudi vsaj tako dobro meso, kakor pač drugi mesarji. — V drugem predlogu se ogreva odsek za mesnico, ki bi jo vodila občina v lastni režiji. Občina naj dobi mesarja, kateremu se prideli za blagajnika občinski organ, da bi bila izključena vsaka goljufija. Živina naj se nakupi na Hrvaškem, kjer je cenejša, in to po več vagonov naenkrat.

Dr. Leskovar je proti odsekovem predlogu, ker bi bila za občino taka mesnica zelo velik riziko. Poštenega mesarja bo težko dobiti, mesar lahko goljufa občino pri nakupu živine. Istotako je neumestno, kupiti več vagonov živine naenkrat. Občina nima primernih hlevov in ne hlapcev za toliko živine, ki se ne more naenkrat zaklati. Tudi bi bilo treba živino hraniti, občina pa nima primerne krme za pitano živino. Občina bi imela z živino veliko stroškov. Živina pa bi poleg tega še zelo shujšala.

Bahun se navdušuje za takozvano «Freibank», kjer bi se sekalo meso živine, ki se je ponesrečila, pa je bila zdrava. Za vzgled navaja, kako je kupil neki mesar čisto po ceni kravo, ki si je zlomila nogo, meso pa je prodajal za isto ceno, kakor od druge živine.

Tomažič (JDS) je za to, da se mesnica otvori, pa da se poskusi od začetka bolj na malo, potem pa se bo že videlo, kako otrok stoji.

Dr. Leskovar izjavlja, da SLS ni proti mesnici, temveč le proti načinu obratovanja, ker misli odsek kar na veliko začeti delati in nakupovati cele vagone živine, kar se gotovo ne bo rentiralo. Mora se tudi dobiti poštenega mesarja.

Ker bi lahko nastale glede kupovanja živine po mesarju razne nerednosti, priporoča Weixl, da bi odsek živino nakupoval. Ta «pameten» predlog povzroči smeh med odborniki, ki pravijo, da bi bilo najboljšo, če gre cel občinski svet z županom vred na živinsko kupčijo.

Po dolgi debati se dovoli mesnici kredit 70.000 D s pripombo, da se mesnico čim prej odpre.

Poročilo odseka I.

Poročevalec dr. Mulej poroča o nekaterih kazenskih zadevah.

Vdova po mestnem litografu Oprešniku prosi, da se ji nakloni posmrtnina po umrlem možu. Odsek predlaga, da se ji dovoli, pač pa se naj od tega odštejejo pogrebni stroški. Dr. Jerovšek je proti temu ter priporoča, da naj se ji prepusti cela svota, oziroma, da se je popustijo stroški pogrebne zadave. Predlog je bil sprejet.

Kako Bahun in demokrati v Mariboru podpirajo zidanje. Bahun na ves glas vpije, da je treba v Mariboru postaviti nove hiše in se huduje nad kapitalisti, ker ne zidajo. «Tabor» in demokrati pa Bahunu sekundirajo. Če pa hoče kdo zidati, mu ta dična družba demokratov in Bahunovcev kolikor mogoče meče polena pod noge, da ne more delati. Gospa Tea Supanc bi si rada postavila v Cvetlični ulici enonadstropno hišo. Demokrat dr. Mulej predlaga v imenu odseka, da se ji to ne dovoli, ampak ona naj postavi tam dvo- ali trinadstropno hišo. Proti temu predlogu odseka nastopi dr. Jerovšek in predlaga, naj se ji dovoli enonadstropna stavba, kajti če bomo zahtevali od gospe Supanc dvo- ali trinadstropno hišo, sploh ne bo nič zidala. S takim sitnarenjem se je preprečila že marsikatera stavba. Tudi dr. Sernec podpira ta predlog, končno še načeloma pridruži še obč. svetnik Roglič, zahtevajoč, da dobi nova hiša tako močne temelje, da se pozneje lahko poviša še za dvojno nadstropje in da se v 10 letih postavi tej hiši nasproti simetrična stavba. Ta predlog se je sprejel in tako si bo vendar smela gospa Supanc postaviti novo hišo. S tem bo postalo veliko petsočno ali še večje stanovanje prost. To bi pa ravno prišlo prav kakemu demokratskemu aspirantu za «velikega župana».

Mestna plinarna.

Bahun poroča o zahtevi plinarniških delavcev za 40 odstotkov poviška. Dosedanje plače znašajo pri delavcih 36 do 44 D dnevno. Po povišanju bi znašale 56 do 64 D. Plinarna sama ima že ogromen primanjkljaj, ki bi se s povišanjem plač še povečal. Zato naj se poviša cena plinu za 2.50 D, da ne bo primanjkljaj plinarne prevelik. Naj se tudi uvede po ulicah električna razsvetljava ter se naj plinove cevi zapro, da plin ne bo uhajal. Bahun ne pomisli, da bi s ponovnim povišanjem plinovih cen bili najbolj prizadeti revni sloji, ki si ne morejo radi prevelikih stroškov privoščiti napeljave elektrike.

Ta predlog je Bahun stavil na lastno pest, ne da bi bil o tem razpravljaj odsek. Svetnik Veronek (SLS) je to tudi povedal in na njegov predlog se zadeva izroči odseku.

Bahun je hotel delati brez odseka. Še ni dolgo tega, da je očital dr. Leskovarju, češ, da je svoj čas delal na svojo pest brez pravega odseka. Sploh vlada Bahun v tem odseku, kakor kaksen paša ter dela vse na svojo pest. Zato mu je tudi občinski svet dal po nosu in njegov predlog odklonil ter sklenil, da zadeva še enkrat «vandra» v odsek.

Seja se je zaključila ob pol 11. uri. — Tajna seja se ni vršila.

Dr. Sernec — revizionist. Res čudeži se godijo pri demokratih v Mariboru. Na vso moč so se pridruževali, da se vidovdanska ustava na noben način ne sme revidirati, ker bi to seveda bilo «protidržavno». Zdaj je pa naenkrat zašel med te preklicane «protidržavne revizioniste» tudi naš dr. Sernec. V zadnji seji obč. sveta je odločno nastopil za to, da morajo slovenski poslanci

z vsilo delati na to, da se po šolah zopet upeljejo šolnine, iz katerih bi se plačevale šolske potrebščine. S to svojo zahtevo ste, g. doktor, kar čez noč vstopili v vrsto ustavnih revizionistov. Šolnino je odpravila namreč ustava, ki določa, da mora biti vsak pouk prost. Kdor torej hoče odpraviti šolnino, mora revidirati ustavo. Mi Vam, g. doktor, zagotavljam, da bodo naši poslanci glede spremembe ustave gotovo storili svojo dolžnost, ker so, kakor Vam znano, odločni revizionisti. Ob enem izražamo svoje veselje, da ste tudi Vi spoznali potrebo ustavne revizije ter s svojo osebo pomnožili revizionistični blok. Bodite nam srčno pozdravljeni v krogu »protidržavnih revizionistov«! Da, »protidržavne« ideje revizionistov prodirajo tudi v možgane demokratov!

Mestna mesnica je, kakor znano, že enkrat grdo zavozila. Nastavljen mesar in njegova ljubica sta kradla in goljufala, kar se je dalo. Radi tega je občina morala zapreti mesnico. Zdaj pa so socialisti in demokrati zopet sklenili mesnico otvoriti in delati v lastni režiji. Nastaviti hočejo zopet kakega »poštenega« mesarja. Živino bodo kupovali kar po vagonih na Hrvaškem, kjer je baje cenejša, kakor pri nas. Mi pozdravljamo vsak poskus, da meso postane ceneje, vendar pa dvomimo, da bo to dosegla mestna mesnica v nameravani obliki. Vzemimo, da kupi mestna mesnica na Hrvaškem recimo 10 komadov živine tudi po nekoliko nižji ceni, kakor je pri nas. Potem bo treba plačati: Dijete nakupovalcem živine in tovarne stroške za železnico do Maribora. Nadalje mora občina imeti hlev, hlapca, steljo in krmo za živino in sicer dobro krmo, ker drugače živina ne bode žrla in bo zelo, zelo shujšala ter izgubila na teži. Ko bo torej ta hrvaška živina zaklana, ne bo veliko cenejša, kakor domača, če ne bo še dražja. Veliko torej nimamo pričakovati od te akcije. Dozdaj je imela občina pri a-provizaciji vedno veliko smolo in že milijonske izgube, zato opozarjamo Bahuna in dr. Serneca, da strogo in sicer mesečno podajata račune o mesnici, da ne zagazita zopet pri mesnici v velikanske izgube.

Zakaj bi se mestna mesnica ne dala v najem? Kakor izvemo, se je ponudil neki mariborski mesar, da vzame mestno mesnico v najem in se zaveže, da bode prodajal ravno tako dobro meso, kakor drugi mesarji pri kg za 6 K ceneje, kakor katerihod drugi ter še občini odrajal za vsak kg v mestni mesnici prodanega mesa po 1 K. Na ta način bi se mestna mesnica najlažje oživotvorila. Meso bi bilo za 6, oziroma 7 K ceneje, kakor drugod, obenem pa iste kakovosti, kakor pri drugih mesarjih. Kar pa je najvažnejše: Občina bi ne imela pri tem nobenega rizika, da zopet izgubi stotisoče, imela bi le dolžnost, nadzorovati cene in pa meso, da bo res tako dobro kakor pri drugih mesarjih.

Razmere v okrožnem agrarnem uradu v Mariboru so pod vsako kritiko. Faktum je, da je inž. Vedernjak radi svojih orjunskih tolovajstev še vedno suspendiran. A oberorjunc dr. Štefančič kot vodja agrarnega urada ga je na lastno roko zopet nastavljal kot privatnega »stručnjaka«. Faktum je nadalje, da je Vedernjak po vseh okrajih, koder je hodil kot Štefančičev »stručnjak«, uganjal take partizanske lumparije, da jih nima para v najbolj koruptni državi. Da naši poslanci napravijo konec Štefančič-Vedernjakovi korupciji, pozivamo vse prizadete po vseh okrajih, da poročajo Jugoslovanskemu klubu v Beograd, kako Vedernjak in Štefančič izvajata agrarno reformo.

Proslava jubileja prevzv. g. dr. A. B. Jegliča, knezoškofa ljubljanskega v Mariboru. Maribor je proslavil jubilej ljubljanskega vladike na najslovesnejši način. Mariborski ljudski oder je priredil v čast jubilaru lep gledališki večer v dvorani kat. pomočnikov v Lekarniški ulici s sledečim programom: V. Parma: »Slovo«, koračnica, klavir in violina. S. Gregorčič: »Kmetski hiši«, deklamira Sentočnik. X: »Hrepenenje«, deklamira Furjan. Slavnostni govor g. prof. dr. A. Medveda, kateri je v jedrnatih besedah obrazložil pomen proslave ter opisal zasluge slavljenca kot: narodnjaka, škofa, pisatelja itd. Vsa dvorana se je pridružila govornikovim izvajanjem ter zaklicala častitemu jubilaru »Slava mu!« Cherubini: »Ave Marija«, sopran-solo s spremljevanjem klavirja in violine. Silvin Sardenko: »Dekliške pesmi«, deklamirala Duvilija. Schönherr: »Iz slovanskih krajev«, valček, S tem je pokazalo tudi mariborsko ljudstvo, da ljubi, čišla in spoštuje sivolasega jubilanta. Slava mu na mnoga leta!

Procesija na Telovo se vrši v stolni župniji v istem redu kot lansko leto in sicer: iz stolnice po Stolni ulici na Glavni trg, po Koroški cesti, Strosmajerjevi in Orožnovi ulici na Slomškov trg tik ob mestni hranilnici, po Šolski, Gosposki in Slovenski ulici na Grajski trg, po Vetrinjski, Jurčičevi in Gosposki ulici na Glavni trg, od tam nazaj v stolnico. Začetek obhoda okoli 8. ure. Takoj po procesiji je tiha sv. maša, istotako se služi sv. maša ob 11. uri. Prebivalci ulic, po katerih gre procesija, se uljudno prosijo, da okrasijo hiše, oziroma okna svojih stanovanj.

Prevoz slovenskih žrtev iz Judenburga. Občinski svet mestne občine mariborske je v svoji seji dne 11. 4.

m. sklenil, oficijelno se udeležiti in dati inicijativo za čim velečastnejši sprejem slovenskih žrtev, padlih v l. 1918 na podlagi prekega sode v Judenburgu. Z ozirom na ta sklep poziva vsa mariborska društva, da se tega sprejema udeleže. Izkop žrtev se vrši nepreklicno dne 29. t. m. zvečer v Judenburgu in se odpeljejo rakve isti dan preko Leobna in Gradca v Maribor. Točen prihod vlaka se bo javnosti javil. Vsa društva, ki se hočejo tega sprejema oficijelno udeležiti in k čim slovesnejšemu sprejemu pripomoči, naj določijo po enega zastopnika, ki naj ga pošljejo danes ob 5. uri opoldne v magistratno dvorano na tozadevno posvetovanje.

Izpitni učencev in pomočnikov zadruga krojačev in sorodnih obrti. Zadruga krojačev in sorodnih obrti v Mariboru naznanja, da se vrše izpiti za učence in pomočnike v juniju t. l. Vsi učenci, katerim rok poteče do 30. junija t. l., se pozivajo, da vložijo dotične prošnje z odpušnim spričevalom obrtno nadaljevalne šole najkasneje do 5. junija t. l. pri načelniku zadruga. Na poznejše prošnje se ne bo oziralo.

Šolarska prireditve. Dne 3. junija t. l. se vrši v Narodnem gledališču šolarska prireditve z godbo, katero bo izvajalo do 300 učencev in učenek I. deške in III. dekliske osn. šole. Ker je čisti dobiček namenjen šolskim svrham, se je nadejati prav obilne udeležbe.

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy. Prevodel Paulus.

«Seyeda, seveda! Popolnoma zaupamo v vas in v vaše prijatelje! Dobri Bog — saj o vas govori vsa Francija! Saj je kratkoma čudež, kako so nekateri naši ljudje ušli iz krempljev krvoločnih revolucijonarjev! In vse to ste storili vi, gospod Andrej, in vaši tovariši!»

«Mi smo le pomočniki, gospa —!»

«O moj ljubi soprog —!» je zaihtela grofica. «V smrtni nevarnosti je —, vsak dan utegnejo izvršiti obsodbo in —. Kar misliti ne smem na to —! Nisem ga hotela zapustiti —, pa otroci —! Huda, strašna je bila borba med ljubeznijo do moža in med dolžnostjo do otrok —. Niso hoteli brez mene na Angleško —. In vi in vaši prijatelji ste mi slovesno zatrjevali, da boste rešili tudi soproga! In sedaj smo tu — in soprog je na begu, na strašnem, nevarnem begu —. Pregarjajo ga, lovijo ga kakor plašno žival —. V kaki nevarnosti sem ga zapustila —! Ne bi ga smela zapustiti samega —, ne bi bila smela —!»

Utrujenost in žalost je potrla ponosno plemkinjo, bridko je zajokala in Suzana je pohitela k materi, da ji s poljubi posuši solze.

Moški so spoštljivo umolknili vpricho bridke tuge. Lord Anton in gospod Andrej sta v zadregi in nerodno gledala predse. Angleži niso vajeni čustvenih prizorov, ne pri sebi, ne pri drugih —.

«Kar mene zadeva», je rekla Suzana in z mokrimi, zaupljivimi očmi pogledala gospoda Andreja skozi gosto mrežo kostanjevih las, ki so se ji usuli čez čelo, «— jaz brezpogojno zaupam na vas in vem, da boste očeta varno pripeljali na Angleško, — prav kakor ste nas —!»

Tako zaupljivo in s tolikim poudarkom je govorila, da so se vsi nasmehnili in tudi materi so se kmalu posušile solze.

«V zadrego me spravljate, komtesa!» je odgovoril gospod Andrej. «Preveč hvalite menel! Jaz sem le skromno orodje v rokah našega velikega zapovednika, njega, ki je zasnoval in izvedel tudi vašo rešitev.»

Z vnmemo in gorkoto je govoril in Suzana ga je začudena gledala.

«Vašega zapovednika —?» je radovedno vprašala gospa Tournay. «Seveda —! Saj morate imeti nekoga, ki vas vodi! Da nisem prej na to mislila —! Pa povejte mi, kje je, kdo je —? K njemu moram, takoj moram k njemu, in jaz in moji otroci ga bomo na kolenih zahvalili za vse, kar je storil za nas.»

«Žal, gospa, — to je nemogoče!»

«Nemogoče —? Zakaj?»

«Zato ker »Dušica« deluje na skrivnem in ker je njegova osebnost znana le njegovim najzvestejšim tovarišem, in tudi tem le pod slovesno prisego —.»

«Dušica —?» se je nasmehnila Suzana. «Kako mično, ljubko ime —! Kaj neki pomeni, gospod Andrej —?»

Obraz mladega moža se je ves izpremenil. Njegove oči so sijale od navdušenja. Ljubezen, občudovanje, oboževanje za skrivnostnega zapovednika je žarelo v njih.

(Dalje prihodnjič.)

Javna dražba tovarne

z vodno silo in elektrarne se vrši prostovoljno

30. maja 1923

ob 10. uri

v Gameljah šte. 7, pri Ljubljani.

Objekt je pripraven za uvedbo velike industrije.

Franc Uršič, mesar v Mariboru
obvešča cenjeno občinstvo, da s 1. junijem otvori občinsko mesnico v Sv. Ilju v Slov. gor.
in se priporoča za obilen obisk.

Išče se jarmaš

za beneški jaran, mora biti večč brusiti žage
Nastop službe takoj. Nastop službe takoj. Poudbo plačila, starost poslati na: Dr. ŠANDOR GORJAN, Zagreb, Akademski trg 1. 1-2 298

JOS. NEKREP

tesarski mojster in stavbeni podjetnik
sprejme vsa v njegovo stroko spadajoča dela in jih izvede ročno in ceno.

MARIBOR, SMETANOVA 59.
Telefon 140. 1-10 290

Poznati Maršnarovi

limonadni praški
„BRAUSE“

se zopet dobijo pri tvrdki

Josip Vitek, Ljubljana

Krekov trg 8.

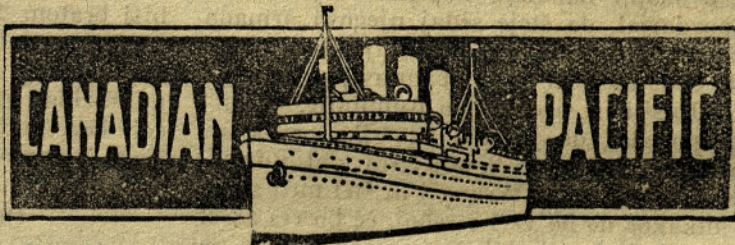
Zastopstvo in zaloga tovarn

»ORION«, Maršner. 3-12 275

Absolvent trgovske šole
išče popoldanske službe. Pod »Knjigovodja« na upravo. 295

Občinski tajnik

do sedaj službojoč v Julijski Krajini, išče primerne službe. Poudbe pod »Vesten« na upravo lista. 1-2 292

Največje transportno podjetje sveta

EVROPA

CANADA

AMERIKA

Samo 4 dni na odprtem morju. Najhitrejša in najboljša zveza preko HAMBURGA, ANTWERPNA in CHERBOURGA z glasovitimi »EM-PRESS« parobrodri na dvojne vijake. Odhod vsako nedeljo. Daljna navodila glede voznih cen, odhoda, potniškega vizuma, prilage, predpisa useljevanja v Kanado in Zedinjene države daje AGENCIJA

CANADIAN PACIFIC, Zagreb, Petrinjska ul. 40

M. OŠLAG, trgovina usnja Maribor, Aleksandrova 13

prilagoja svojo bogato zalogo usnja, kakor garantirano izvrstne podplate in vse čevljarske potrebščine. Vedno velika zaloga znano najboljših čistil, trakov in krtač. Zmiraj najnovejši vzorci in velika zaloga čevljarskih kopit. Sprejema vse vrste surove kože v delo kakor: svinjske telečje in goveje ter se bo potrudil najboljše izvrševati dana naročila.

Postrežba solidna in točna. Zunanja naročila se najhitreje izvršujejo.

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10

Perje za postelje!